Rozpočtová kontrola finanční pomoci EU pro Afghánistán

P7_TA(2011)0578

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. prosince 2011 o rozpočtové kontrole finanční pomoci EU Afghánistánu (2011/2014(INI))

(2013/C 168 E/07)

Evropský parlament,

— s ohledem na svá předchozí usnesení o Afghánistánu, zejména usnesení ze dne 8. července 2008 o stabilizaci v Afghánistánu ([1]), ze dne 15. ledna 2009 o rozpočtové kontrole vynakládání finančních prostředků Evropské unie v Afghánistánu ([2]), ze dne 24. dubna 2009 o právech žen v Afghánistánu ([3]) a ze dne 16. prosince 2010 o nové strategii pro Afghánistán ([4]),

— s ohledem na svá usnesení o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2007 ze dne 23. dubna 2009 ([5]) a na rozpočtový rok 2008 ze dne 5. května 2010 ([6]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 5. července 2011 o budoucnosti rozpočtové podpory EU ve prospěch rozvojových zemí ([7]),

— s ohledem na konferenci konanou v Kábulu dne 20. července 2010, na níž se dárci dohodli, že lépe sladí své programy a budou se důsledně řídit principy účelnosti pomoci, a na konferenci konanou v Londýně dne 28. ledna 2010, na níž se dárci dohodli, že bude zřízen nezávislý Úřad pro dohled na vysoké úrovni a více rozvojové pomoci poplyne prostřednictvím vlády Islámské republiky Afghánistán a bude podpořena reformami struktur a rozpočtů,

— s ohledem na odpovědi Komise na otázky Výboru pro rozpočtovou kontrolu ze dne 7. září 2010 a ze dne 22. června 2011,

— s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 3/2011 „Efektivnost a účelnost příspěvků EU poskytovaných prostřednictvím organizací OSN v zemích zasažených konfliktem“,

— s ohledem na auditní zprávy zvláštního generálního inspektora pro obnovu Afghánistánu (SIGAR),

— s ohledem na auditní zprávy amerického nejvyššího kontrolního úřadu (GAO) týkající se Afghánistánu,

— s ohledem na auditní zprávy generálního inspektora americké vládní Agentury pro mezinárodní rozvoj (USAID) týkající se Afghánistánu,

— s ohledem na závěrečnou zprávu nazvanou „Transformace zadávání válečných zakázek“, kterou pro Kongres USA vypracovala komise pro zadávání válečných zakázek v Iráku a Afghánistánu,

— s ohledem na návrh afghánského „zákona o nejvyšším kontrolním úřadu“,

([1]) Úř. věst. C 294 E, 3.12.2009, s. 11.
([2]) Úř. věst. C 46 E, 24.2.2010, s. 87.
([3]) Úř. věst. C 184 E, 8.7.2010, s. 57.
([4]) Přijaté texty, P7_TA(2010)0490.
([5]) Úř. věst. L 255, 26.9.2009.
([6]) Úř. věst. L 252, 25.9.2010.
([7]) Přijaté texty, P7_TA(2011)0317.

Čtvrtek, 15. prosince 2011

— s ohledem na Mexickou deklaraci Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních úřadů (INTOSAI) o nezávislosti nejvyšších kontrolních úřadů, přijatou v roce 2007,

— s ohledem na akční plán EU pro Afghánistán a Pákistán, který přijala Rada dne 27. října 2009, a na zprávy o jeho plnění zveřejňované dvakrát ročně,

— s ohledem na rozhodnutí 2011/23 výkonné rady Rozvojového programu OSN, Populačního fondu OSN a Úřadu OSN pro projektové služby přijaté na jejím výročním zasedání v roce 2011 (které se konalo ve dnech 6.–17. června 2011),

— s ohledem na článek 48 jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu a stanoviska Výboru pro zahraniční věci a Výboru pro rozvoj (A7-0388/2011),

A. vzhledem k tomu, že usnesení Parlamentu ze dne 16. prosince 2010 o nové strategii pro Afghánistán poukázalo na několik problémových otázek v souvislosti s rozpočtovou kontrolou finanční pomoci EU Afghánistánu;

B. vzhledem k tomu, že podle organizace Integrity Watch byly v Afghánistánu v roce 2009 poskytnuty úplatky ve výši přes 1 miliardu USD,

C. vzhledem k tomu, že Výbor pro rozpočtovou kontrolu odpovídá za sledování efektivnosti nákladů při plnění souhrnného rozpočtu EU;

D. vzhledem k tomu, že zásady odpovědnosti a transparentnosti veřejných financí jsou základními prvky demokracie;

E. vzhledem k tomu, že Afghánistán patří mezi přijímající země, které dostávají nejvíce civilní pomoci ze souhrnného rozpočtu EU;

F. vzhledem k tomu, že Evropská komise přidělila od roku 2002 na rozvojovou a humanitární pomoc Afghánistánu přes 2 miliardy EUR a vyplatila více než 1,8 miliardy EUR;

Přínosy a nedostatky různých cest, kterými plynou finanční prostředky při poskytování pomoci Afghánistánu

1. opakuje, že Komise může při vynakládání finančních prostředků EU v Afghánistánu zvažovat různé cesty, kterými tyto finanční prostředky poplynou; připomíná, že vláda Islámské republiky Afghánistán nedostává přímou (odvětvovou) rozpočtovou podporu ze souhrnného rozpočtu EU;

2. konstatuje, že každá z těchto cest má své vlastní specifické přínosy a nedostatky vzhledem ke konkrétním cílům výdajů, jak jsou uvedeny v tabulce ve vysvětlujícím prohlášení;

3. zastává názor, že žádná z těchto cest by neměla být odmítána, protože všechny mají své specifické přínosy a nedostatky; pokládá za nutné diverzifikovat pomoc, aby bylo možné pokrýt individuální potřeby prostřednictvím vhodných cest, kterými prostředky poplynou;

4. vyzývá Komisi, aby uvažovala o zavedení přímé rozpočtové podpory v Afghánistánu, a to za velmi přísných a přesně stanovených podmínek a jakmile se prokáže, že existuje nutná makroekonomická stabilita a dostatečně spolehlivé finanční řízení, protože tato forma podpory je tím nejlepším nástrojem pro budování kapacit v afghánské veřejné správě; je přesvědčen, že tímto krokem by bylo možno dosáhnout trvalých, dlouhodobě orientovaných výsledků;

5. zastává názor, že Komise by měla posoudit kapacitu ministerstev Islámské republiky Afghánistán, a je přesvědčen, že rozpočtová podpora by mohla mít pro začátek formu menších částek poskytovaných za velmi přísných a přesně stanovených podmínek; všímá si příkladu jiných dárcovských zemí, které již zavedly odvětvovou rozpočtovou podporu těm afghánským ministerstvům, která splňují stanovená měřítka odpovědnosti a transparentnosti; žádá Komisi, aby uvažovala o zavedení přímé rozpočtové podpory za velmi přísných a přesně stanovených podmínek nejen na centrální úrovni, ale také na úrovni provincií a místní správy, a to jakmile budou splněny nutné podmínky a kritéria – takový krok by zintenzívnil budování kapacit na všech úrovních veřejné správy; je přesvědčen, že koordinovaná diverzifikace rozpočtové podpory jednotlivým úrovním veřejné správy by rovněž posílila postavení Komise vůči těmto subjektům a učinila ji nezávislejší na vztazích pouze s jediným subjektem; poznamenává, že tato diverzifikace nesmí podrývat úlohu a odpovědnost centrální vlády, a že je tudíž třeba jejího souhlasu;

6. současně vyzývá Komisi, aby zajistila, aby možná budoucí rozpočtová podpora závisela na tom, zda budou plněny velmi přísné a přesně vymezené podmínky, které budou jasné a měřitelné; je toho názoru, že tyto cíle musí směřovat k dosažení takových výsledků, které lze zhodnotit na základě ukazatelů a předem vymezených měřítek odpovědnosti a transparentnosti; zdůrazňuje, že základní východiska pro posuzování budoucího pokroku je třeba stanovit hned na začátku; v této souvislosti považuje za nanejvýš důležité mechanismy pro boj proti korupci a podvodům; konstatuje, že efektivnost opatření rozvojové politiky v partnerských zemích musí být ověřována rovněž na základě místních kritérií; zdůrazňuje v této souvislosti mimořádný význam vzdělávání státních úředníků, zejména bezpečnostních složek a policie;

7. opakuje, že úlohou Parlamentu je dohled v této věci, a proto žádá Komisi, aby učinila tyto kroky transparentně, a to tak, že zveřejní:

— dohody sjednané s vládou Islámské republiky Afghánistán;

— základní východisko, ukazatele, cíle, způsoby výpočtu a zdroje pro ověřování, na jejichž základě bude posuzován pokrok a jimiž se budou řídit rozhodnutí uvolnit jednotlivé tranše možné budoucí rozpočtové podpory, které budou záviset na dosahovaných výsledcích a budou různé velikosti;

— přehledné a standardizované zprávy, které objektivně a transparentně posoudí pokrok na základě vymezených kritérií, a v případě potřeby i důvody toho, že nebylo dosaženo takového pokroku, jak se původně předpokládalo;

Odpovědnost a dohled nad finančními prostředky EU v Afghánistánu

Nedostatky, které zjistili auditoři

8. bere na vědomí auditní zprávu Evropského účetního dvora (EÚD) o finančních prostředcích EU plynoucích prostřednictvím organizací OSN do zemí zasažených konfliktem, která se týká také Afghánistánu; lituje nedostatků při řízení projektů v Afghánistánu, které EÚD zjistil, mezi něž patří:

— nedostatky v koncepci projektů, jejichž důsledkem jsou neudržitelné a neefektivní projekty;

— skutečnost, že zprávy, které podávají agentury OSN Komisi, jsou opožděné, příliš obecné a spíše popisují činnosti než uvádějí výsledky a neumožňují Komisi odpovídajícím způsobem zkontrolovat účelnost určitého projektu;

— častá zpoždění projektů v důsledku nerealistických časových plánů;

9. je znepokojen zprávami dalších auditorských subjektů, jako je zvláštní generální inspektor pro obnovu Afghánistánu (SIGAR), americký nejvyšší kontrolní úřad (GAO), komise pro zadávání válečných zakázek a generální inspektor americké vládní Agentury pro mezinárodní rozvoj (USAID), které zjistily tyto nedostatky:

— vysoké riziko korupce a podvodů v zemi, jak dokládá skandál kolem Kábulské banky v nedávné minulosti a o němž svědčí i závěrečná zpráva komise pro válečné zakázky, v níž se odhaduje, že 5 až 9 % celkové pomoci USA v Iráku a Afghánistánu bylo podvodně zneužito; rovněž podle zprávy organizace Integrity Watch byla z úplatků přesahujících částku 1 miliardy USD vyplacených v roce 2009 v Afghánistánu jedna třetina použita na úhradu různých veřejných služeb (dokumentace, vzdělávání, zdravotnictví), přičemž policejní složky patřily k nejzkorumpovanějším;

— neschopnost většiny afghánských ministerstev konat výběrová řízení a spravovat zakázky vzhledem k tomu, že v zemi je vysoká míra negramotnosti a zaměstnanci jsou špatně vyškoleni;

— nespolehlivé databáze afghánské státní policie (ANP), jelikož počty policistů se pohybují od 111 774 do 125 218, a to vyvolává pochybnosti o legalitě a řádnosti vyplácení platů těmto afghánským policistům, což je hlavním cílem nejrozsáhlejšího z projektů financovaných EU, tzv. Law and Order Trust Fund (LOTFA);

— vysoké riziko plýtvání prostředky, jak dokládá závěrečná zpráva komise pro válečné zakázky, která odhadla, že 10 až 20 % celkové pomoci USA vynaložené v Iráku a Afghánistány bylo promrháno;

— přemíra subdodavatelů, která vede ke zpožděním a nárůstu režijních nákladů a také omezuje výkon dohledu nad hlavním dodavatelem, přičemž tento jev jako takový snižuje podíl místních Afghánců, kteří mají z těchto projektů prospěch;

— financují se krátkodobé projekty, které mají pouze malou šanci být dlouhodobě udržitelné;

— afghánský kontrolní úřad není nezávislý na vládě Islámské republiky Afghánistán;

10. zastává názor, že Komise by měla také vzít v potaz nedostatky zjištěné americkými a dalšími neevropskými auditory, kteří také uvádějí rizikové faktory pro projekty financované EU – mnohé z nich jsou stejné nebo alespoň podobné povahy;

Řešení zjištěných nedostatků

11. uvědomuje si, v jak obtížných podmínkách musí Komise poskytovat pomoc v zemi, která byla po celá desetiletí zmítána válkou; zdůrazňuje, že kontroly na místě musí být prováděny i za složitých bezpečnostních podmínek; vyzývá Komisi, aby používala alternativní formy auditní a kontrolní činnosti, které lze provádět na místě i za současných bezpečnostních podmínek; dále vyzývá Komisi, aby se zjištěnými nedostatky zabývala a financovala projekty, pouze pokud splňují tato kritéria:

— dlouhodobá finanční a operační udržitelnost;

— je co největší snaha o to, aby se Afghánci s daným projektem ztotožnili;

— je co nejvíce eliminováno riziko podvodu a korupce;

12. žádá Komisi, aby identifikovala, jaké jsou rizikové faktory, pokud jde o korupci, podvody, udržitelnost projektů, přemíru subdodavatelů a další příčiny plýtvání prostředky a jejich nesprávného využívání; dále Komisi žádá, aby i nadále věnovala těmto ohledům patřičnou pozornost v dohodách o grantech a v obchodních smlouvách a aby pečlivě sledovala, zda jsou tato pravidla dodržována;

13. zdůrazňuje, jak zásadně důležité pro demokracii je mít nejvyšší kontrolní úřad, který je finančně i operativně zcela nezávislý na výkonné moci a má dostatečnou kapacitu i finanční prostředky k provádění finančních auditů, auditů shody a výkonnostních auditů v souladu s mezinárodními auditorskými standardy;

14. je znepokojen zprávami z různých spolehlivých a nezávislých zdrojů, že afghánské orgány na nejvyšší úrovni kladou překážky vyšetřování případů korupce, která vedou afghánští státní zástupci proti představitelům veřejné moci, jako jsou guvernéři;

15. vyjadřuje politování nad skutečností, že návrh nového právního předpisu o kontrolním úřadu stále ještě nezakotvuje jeho úplnou nezávislost vzhledem k tomu, že generální auditor a jeho zástupce mají být jmenováni výkonnou mocí, nikoli mocí zákonodárnou; poukazuje na skutečnost, že taková úprava není v souladu s Mexickou deklarací o nezávislosti nejvyšších kontrolních úřadů; vyzývá proto Komisi, aby trvala na tom, aby v tomto právním předpisu byla zakotvena úplná finanční a operativní nezávislost afghánského kontrolního úřadu, a na posílení kapacity; připomíná Komisi, že úplná nezávislost, dostatečná kapacita a financování kontrolního úřadu by měly být považovány za nezbytné podmínky pro zavedení přímé rozpočtové podpory;

16. vyzývá Komisi, aby zvážila myšlenku provádět kontroly a monitorovací návštěvy společně s afghánským kontrolním úřadem; navrhuje v této souvislosti zintenzívnění vzájemné výměny auditorského know-how a školicích dovedností mezi příslušnými orgány; vnímá to jako příležitost ke zlepšení vzájemného porozumění a k budování kapacit;

Zlepšení odpovědnosti za pomoc, která plyne prostřednictvím agentur OSN v Afghánistánu

17. připomíná, že některé z nejdůležitějších projektů financovaných ze souhrnného rozpočtu EU v Afghánistánu jsou řízeny a realizovány Rozvojovým programem OSN (UNDP);

18. připomíná, že podle čl. 287 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie má Evropský účetní dvůr právo v případě potřeby provádět kontrolu na základě účetních dokladů na místě v prostorách jakékoli instituce nebo jiného subjektu, který spravuje příjmy a výdaje jménem Unie;

19. dále připomíná, že Parlament opakovaně žádal Komisi, aby zlepšila transparentnost a odpovědnost projektů řízených OSN, zvláště vícezdrojových svěřeneckých fondů, např. zavedením prohlášení o věrohodnosti;

20. bere na vědomí nedávné rozhodnutí výkonné rady Rozvojového programu OSN (UNDP), Populačního fondu OSN (UNFPA) a Úřadu OSN pro projektové služby (UNOPS), přijaté na jejím výročním zasedání v roce 2011 (které se konalo ve dnech 6.–17. června 2011), dát mezivládním dárcovským organizacím, jako jsou orgány Evropské unie, podobná práva nahlížet do zpráv o interním auditu, jako mají členské státy OSN; je nicméně přesvědčen, že je zapotřebí dalšího pokroku, aby se zlepšilo podávání zpráv o použití finančních prostředků EU tak, že se v nich bude hovořit o výsledcích, nikoli jen o provedených činnostech; dále Komisi naléhavě žádá, aby vyzvala i ostatní agentury OSN, aby zvolily stejný přístup jako UNDP, UNFPA a UNOPS; s uspokojením konstatuje, že Dětský fond OSN (UNICEF) přijal rozhodnutí, že se k této iniciativě rovněž připojí;

21. je dále toho názoru, že pro budoucnost je třeba přístup s mnohem větším záběrem, aby se podařilo plně vyhovět opakovaným požadavkům Parlamentu na větší transparentnost a odpovědnost spolu s účinností a účelností; vyzývá EÚD, aby usiloval o to nalézt společnou řeč s agenturami OSN a dohodl se s nimi na společných auditorských standardech, které jsou plně v souladu s mezinárodními auditorskými standardy, přičemž výsledkem by bylo prohlášení o věrohodnosti;

22. upozorňuje na současné úsilí pracovní skupiny pro „odpovědnost za pomoc v případě katastrofy a její audit" ustavené v rámci Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních orgánů (INTOSAI) a vedené jedním z členů Evropského účetního dvora ([1]); podporuje její dva hlavní cíle:

— vytvoření návodu, jak postupovat, a správné praxe v oblasti odpovědnosti tím, že budou poskytovány jasné, transparentní a standardizované informace všem zúčastněným stranám (dárcům, příjemcům, mezinárodním organizacím, nevládním organizacím) s cílem dospět v konečném důsledku k jednotnému integrovanému modelu podávání zpráv;

— vytvoření návodu, jak postupovat, a správné praxe v oblasti auditu s cílem dospět v konečném důsledku ke koncepci jednotného auditu, který by znamenal, že každé euro bude předmětem kontroly pouze jednou, a to ze strany externího auditora, který by vyhověl potřebám zúčastněných stran, pokud jde o zajištění věrohodnosti;

23. vítá úsilí pracovní skupiny INTOSAI a vybízí tuto skupinu, aby splnila své poslání ve stanoveném termínu; je toho názoru, že výsledky by mohly být využity i v obecnějším kontextu, protože mnoho problémů u pomoci v případě katastrofy se týká i rozvojové pomoci v oblastech zasažených konfliktem;

24. právě toto pokládá za vhodný způsob řešení problémů s odpovědností, které existují u agentur OSN;

25. vyzývá proto EÚD a příslušné úřady OSN, aby navázaly dialog s cílem nalézt řešení zbývajících problémů; zdůrazňuje v této souvislosti výhody jednotného režimu auditu, který by zvýšil účelnost práce auditorů; práce pracovní skupiny INTOSAI je v této souvislosti podle jeho soudu velmi důležitá a vyzývá EÚD, aby se snažil najít s úřady OSN společnou řeč právě na této bázi;

26. připomíná v této souvislosti, že Parlament již dlouho požaduje vytvoření svěřeneckého fondu sdružujícího více dárců, a poukazuje na návrh Komise, aby revidované finanční nařízení (KOM(2010)0815) poskytlo právní základ pro vytvoření vlastního svěřeneckého fondu sdružujícího více dárců; domnívá se, že je to způsob, jak zajistit maximální odpovědnost v situaci, kdy ne všechny agentury OSN spravující svěřenecké fondy sdružující více dárců dodržují standardy EU, pokud jde o transparentnost a odpovědnost;

Koordinace pomoci ze strany společenství dárců

27. konstatuje, že účinnost a koordinace dárcovské pomoci v Afghánistánu jsou strukturálně narušovány tím, že mnozí dárci mají tendenci zaměřovat se na krátkodobé výsledky, aniž by dostatečně zohledňovali potřeby vlády Islámské republiky Afghánistán a obyvatel Afghánistánu; konstatuje, že čistě zeměpisná volba související s přítomností jednotek a regionální segmentací ze strany dárcovských zemí nepodporují koordinaci dárců a zvyšuje se riziko zdvojování a neúčinného využívání finanční pomoci;

28. všímá si závěrů Rady týkajících se posílení činností EU v Afghánistánu a Pákistánu, souvisejících dvakrát ročně podávaných zpráv, tzv. modré knihy Evropské komise z roku 2009, která zahrnuje veškerou pomoc plynoucí ze souhrnného rozpočtu EU a z vnitrostátních rozpočtů členských států, a nedávného jmenování do zdvojené funkce vedoucího delegace EU / zvláštního zástupce EU; domnívá se, že se jedná o pozitivní kroky směřující k lepší koordinaci úsilí EU a jeho členských států;

([1]) http://eca.europa.eu/portal/page/portal/intosai-aada/home

29. očekává, že vytvoření ESVČ (Evropské služby pro vnější činnost) přinese lepší koordinaci a interakci a rovněž větší transparentnost při realizaci projektů EU a udržitelnější a účinnější využívání prostředků EU v Afghánistánu; rovněž očekává, že budou jednoznačně stanoveny odpovědnosti v rámci delegace EU;

30. vyzývá Komisi, aby vyvíjela další úsilí o koordinaci pomoci nejen s členskými státy, ale také s mezinárodními dárci, například přijetím společných celoodvětvových přístupů, které by doplňovaly zeměpisný přístup; zdůrazňuje v této souvislosti významnou úlohu, kterou plní Podpůrná mise OSN v Afghánistánu (UNAMA) a afghánské ministerstvo financí;

31. zdůrazňuje skutečnost, že investice mezinárodního společenství v Afghánistánu musí být sladěny s potřebami vlády Islámské republiky Afghánistán a obyvatel Afghánistánu;

Zlepšení podávání zpráv

32. připomíná Komisi svou výzvu, aby mu předložila ([1]) výroční zprávu o Afghánistánu obsahující podrobné hodnocení účinnosti a dopadu pomoci, a také prohlášení o věrohodnosti, v němž budou jednoznačně uvedeny podíly monitorované pomoci, odhalené nedostatky a přijatá opatření; opětovně tuto výzvu připomíná a naléhavě Komisi žádá, aby v plné míře naplnila doporučení Parlamentu ohledně předložení výroční zprávy o provádění pomoci a její kontrole v Afghánistánu;

33. vnímá potřebu zvýšit transparentnost a odpovědnost v souvislosti s využíváním finančních prostředků EU a pomoci členským státům EU a ostatním dárcům, aby se vyhnuli společným nebezpečím; vyzývá proto Komisi, aby zveřejnila zprávy o svých misích zaměřených na monitorování výsledků, ověřovacích misích prováděných ve věci finančních prostředků EU poskytovaných prostřednictvím agentur OSN a další auditní a hodnotící zprávy;

Úkoly do budoucna

34. bere na vědomí nedávné prohlášení prezidenta Spojených států amerických, v němž oznámil záměr stáhnout do léta 2012 přibližně třetinu amerických jednotek a do roku 2014 předat odpovědnost afghánským bezpečnostním silám; připomíná význam, který má stabilní bezpečnostní situace pro dohled na finančními prostředky EU, s ohledem na to, že zhoršující se bezpečnostní situace v Afghánistánu čím dál více ztěžuje Komisi a ostatním organizacím návštěvy Afghánistánu za účelem kontroly na místě;

35. zdůrazňuje, že stažení jednotek by mohlo mít negativní dopad na hospodářství Afghánistánu; připomíná, že převážná část afghánského rozpočtu a hrubého domácího produktu Afghánistánu se odvíjí od zahraniční pomoci; konstatuje, že hospodářské oživení má pro celkový rozvoj Afghánistánu zásadní význam; domnívá se, že civilní pomoc Afghánistánu nabude v důsledku snížení vojenské pomoci na významu;

36. domnívá se, že by to mohlo být příležitostí k přidělení prostředků, jichž je nedostatek, na ty projekty, v jejichž případě je velká pravděpodobnost dosažení dlouhodobých výsledků; znovu opakuje, že je třeba větší ekonomické udržitelnosti projektů, a je přesvědčen, že by se tak zamezilo tlaku na dárce, aby uvolňovali dostupné prostředky nyní, a tlaku na příjemce, aby realizovali projekty, které nejsou z dlouhodobého hlediska perspektivní;

37. je toho názoru, že občanská společnost a poslanci musí být zapojeni do všech fází provádění, sledování a hodnocení výsledků tohoto procesu a že tento požadavek musí být rozhodujícím kritériem způsobilosti pro poskytnutí rozpočtové podpory;

([1]) Bod 40 výše uvedeného usnesení ze dne 15. ledna 2009 (Úř. věst. C 46, 24.2.2010, s. 93).

38. domnívá se, že pokračující a zvýšené úsilí ze strany mezinárodního společenství o zlepšení kapacity a nezávislosti soudnictví má pro budoucnost Afghánistánu zásadní význam; vyzývá Komisi a členské státy, aby zintenzívnily v tomto ohledu své úsilí a zapojily se do konstruktivního a přímého dialogu s vládou Islámské republiky Afghánistán, aby bylo zajištěno, že účinné a nezávislé soudnictví bude i nadále společným cílem všech aktérů zapojených do rozvoje Afghánistánu;

39. zdůrazňuje, že opatření pro boj proti korupci jsou velmi důležitou součástí mírového procesu v Afghánistánu, neboť korupce je příčinou toho, že je mnoho prostředků zneužito, omezuje přístup k veřejným službám, jako je zdravotnictví či vzdělání, a vytváří obrovskou překážku pro socio-ekonomický rozvoj země; mimoto korupce podrývá důvěru veřejnosti ve veřejný sektor a vládu a závažně ohrožuje národní stabilitu; naléhavě proto vyzývá EU, aby boji proti korupci věnovala při poskytování pomoci Afghánistánu zvláštní pozornost;

40. je velice znepokojen tím, že velká část mezinárodní pomoci je v rámci distribučního procesu zneužita, a konstatuje, že to má čtyři důvody: plýtvání, nadměrnými náklady na zprostředkování a zabezpečení, účtování nadměrně vysokých částek a korupci; naléhavě vyzývá EU, aby monitorovala náklady a efektivnost veškeré pomoci EU Afghánistánu s cílem zajistit, aby byla využívána účelněji;

41. domnívá se, že vývoj bezpečnostní situace v Afghánistánu bude v budoucnosti představovat zásadní otázku pro obnovu Afghánistánu, a vyzývá Komisi, aby spolu s mezinárodním společenstvím vytvořila strategii pro zajištění bezpečnosti v Afghánistánu a aby stimulovala soběstačné hospodářství, mimo jiné také pokud jde o schopnost vykonávat řádnou kontrolu nad pomocí;

42. zdůrazňuje, že rovnost žen a mužů a práva žen jsou považovány za zásadní otázky, a to jak v rámci národní rozvojové strategie afghánské vlády, tak i v národním strategickém dokumentu pro období 2007-2013, který hovoří o budoucím zohledňování rovnosti žen a mužů ve všech oblastech;

Pohled z hlediska zahraniční politiky

43. opakuje, že EU je odhodlána pokračovat v podpoře Afghánistánu; zdůrazňuje, že všeobecným cílem rozvojové pomoci poskytované Evropskou unií Afghánistánu by měla být podpora dlouhodobě udržitelného rozvoje v zemi, včetně zlepšení sociálně-ekonomických standardů, usnadnění tvorby pracovních míst a zvyšování počtu malých a středních podniků, posílení oblasti vzdělávání a zajištění rovnosti pohlaví; zdůrazňuje, že by tato pomoc měla dále usnadnit budování kapacit v oblasti veřejné správy, posílit právní stát a omezit korupci, a přispět tak k tomu, aby odpovědnost za bezpečnost převzala vláda Islámské republiky Afghánistán; doporučuje, aby část finanční pomoci pro Afghánistán byla vyčleněna na pětiletý plán, jehož účelem je postupně ukončit pěstování opia a nahradit je jinými plodinami; zdůrazňuje, že je třeba usnadnit subregionální spolupráci prostřednictvím pomoci zaměřené na problémy přeshraničního charakteru;

44. opakuje, že je naléhavě nutné zvýšit účinnost pomoci, neboť řada ukazatelů rozvoje dosud nenaznačuje žádné výrazné zlepšení a korupce a dlouhý distribuční řetězec mezinárodní pomoci zůstávají hlavními překážkami pro poskytování základních služeb obyvatelům; vyzývá Evropskou unii a členské státy, aby účinně využívaly dostupné finanční nástroje, včetně budoucích svěřeneckých fondů EU, jakmile budou vytvořeny, s cílem zajistit poskytování základních služeb obyvatelům;

45. konstatuje, že většina prostředků na sociální a hospodářský rozvoj v Afghánistánu proudí mezinárodními mechanismy, avšak významná část této pomoci se k příjemcům, jimž je určena, tj. k afghánskému obyvatelstvu, nedostane; poukazuje na to, že EU, a zejména Komise/ESVČ by měly hrát vůdčí úlohu při zlepšování koordinace dárců a úzce při tom spolupracovat s dalšími klíčovými dárci, jako jsou USA a Japonsko, a žádá, aby byla vypracována podrobná vyhodnocení účinnosti pomoci s cílem zvýšit transparentnost a odpovědnost dárců v oblasti pomoci;

46. domnívá se, že Evropská unie jako jeden z hlavních dárců oficiální rozvojové a humanitární pomoci v Afghánistánu (více než 2 miliardy EUR v období od roku 2002 do konce roku 2010) má zvláštní odpovědnost za vyhodnocení toho, zda se tyto finanční prostředky dostaly k příjemcům, jimž byly určeny, a zda zlepšily jejich životní podmínky;

47. žádá, aby v případech, kdy jsou jako nástroj pro poskytování pomoci využívány mezinárodní organizace, věnovaly ESVČ a Komise velkou pozornost problematice omezování plýtvání, nadměrných nákladů na zprostředkování, neúčinnosti, nepřiměřených poplatků a korupce a aby trvaly na tom, že budou včas a odpovídajícím způsobem informovány o výsledcích a využití prostředků;

48. opakuje svou výzvu, aby EU zřídila centralizovanou databázi nákladů a účinku veškeré pomoci EU poskytované Afghánistánu a provedla jejich analýzu, protože nedostatek aktuálních a spolehlivých údajů oslabuje účinnost a transparentnost pomoci;

49. zastává názor, že Komise by měla zvážit zavedení odvětvové rozpočtové podpory; zdůrazňuje však, že taková pomoc by měla být důsledně vázána na dodržování podmínek a spojena s měřitelnými ukazateli dopadu a mělo by být možné ji využívat pouze společně s opatřeními pro budování kapacit a ve správních subjektech, jejichž organizační struktury a schopnosti finančního řízení byly řádně posouzeny a jsou považovány za dostatečné a transparentní;

Pohled z hlediska rozvojové politiky

50. zdůrazňuje, že směřování pomoci na země postižené konfliktem vyžaduje přijetí dosti vysoké míry nevyhnutelného rizika, pokud jde o výsledky; zdůrazňuje, že spolupráce s OSN umožnila dosáhnout výsledků v oblasti rozvoje v extrémně obtížném operačním prostředí; zdůrazňuje nicméně, že je třeba dosáhnout dalšího pokroku z hlediska zajištění větší odpovědnosti a transparentnosti, pokud jde o EU jako hlavního přispěvatele do systému OSN;

51. zdůrazňuje, že účinnost pomoci v Afghánistánu bude možné zvýšit pouze za předpokladu, že dojde k zásadní změně v přístupu k problému korupce, která od roku 2001 pustoší zemi od nejvyšší po nejnižší úroveň státní správy; zdůrazňuje, že korupce na nejvyšších místech, která byla bezprostředně po roce 2001 mlčky tolerována, nyní v očích afghánského lidu téměř nezvratně podkopává autoritu orgánů zřízených afghánskou ústavou; zdůrazňuje proto, že je naléhavě a bezpodmínečně nutné s tímto tolerováním korupce skoncovat a podniknout kroky, které zajistí, že se afghánský soudní systém a účetní dvůr budou moci s tímto závažným problémem rázně vypořádat a spolehnout se na Evropskou unii, která jim bude silným, důvěryhodným a pevným spojencem a postaví se do čela boje s touto výzvou, jež je pro budoucnost země klíčový;

52. vyzývá ESVČ a Komisi, aby stanovily jasnou strategii pro poskytování pomoci v tak citlivých a vysoce rizikových podmínkách; konstatuje, že hlavní zásadou rozvojové politiky EU je, že pomoc musí být efektivní; zdůrazňuje, že zásadní je odpovídající řízení rizika, což znamená zaručit, aby byly k dispozici dostatečné finanční a lidské zdroje na zajištění řádné kontroly toků pomoci a hodnocení výsledků;

53. bere na vědomí závazek poskytovatelů pomoci začít do dvou let poskytovat minimálně 50 % rozvojové pomoci prostřednictvím hlavního rozpočtu afghánské vlády; zdůrazňuje nicméně, že rozpočtová podpora musí jít ruku v ruce s hmatatelným zlepšením stavu správy věcí veřejných v zemi a se zvýšenou důvěrou poskytovatelů pomoci ve správu veřejných financí v Afghánistánu, a požaduje okamžité reformy a budování kapacit k posílení systému správy veřejných financí, omezení korupce a zlepšení provádění rozpočtu; žádá Komisi, aby s přihlédnutím k finanční kapacitě afghánských institucí a rychlosti provádění klíčových reforem v oblasti správy veřejných financí posoudila, zda by konkrétní afghánská ministerstva a další instituce, a to i na decentralizované úrovni, byly v budoucnu schopny stát se způsobilým příjemcem sektorové rozpočtové pomoci, a pokud ano, za jakých podmínek;

54. klade důraz na odpovědnost afghánských orgánů, pokud jde o strukturální, dlouhodobý rozvoj; naléhavě žádá vládu, aby se větší míře podílela na rekonstrukci, úsilí v oblasti demokratizace a snižování chudoby a na boji proti korupci; vybízí poskytovatele pomoci EU, aby věnovali zvláštní pozornost dlouhodobé udržitelnosti své finanční pomoci tím, že budou podporovat vlastnictví v Afghánistánu, systematicky investovat do budování kapacit a nebudou podporovat ojedinělé projekty, které usilují pouze o krátkodobé výsledky; v tomto ohledu upozorňuje na zásadní úlohu organizací občanské společnosti, které mohou zajistit přivlastnění procesu obnovy a ochranu před rizikem korupce;

55. vyzývá zejména afghánskou vládu, aby se zaměřila na rozvoj institucionální kapacity ve veřejném sektoru a sestavila jednotný národní program reformy veřejné správy; vyzývá Komisi a členské státy, aby společně prosazovaly reformu veřejné správy ve svých politických dialozích s vládou a podporovaly cíle reformy veřejné správy koordinovaným způsobem;

56. naléhavě žádá EU, aby i nadále podporovala udržitelný, dlouhodobý rozvoj Afghánistánu a vyčlenila odpovídající prostředky i po roce 2014, kdy přejde odpovědnost za bezpečnost zcela do rukou afghánských orgánů a ostatní poskytovatelé pomoci možná začnou snižovat objem poskytovaných prostředků; v tomto ohledu žádá, aby EU v souvislosti s mezinárodní konferencí o Afghánistánu, která se má konat dne 5. prosince 2011, poskytla štědrou nabídku, jež zdůrazní závazek Unie rozvíjet dlouhodobý partnerský vztah s Afghánistánem; vyzývá EU, aby se poohlédla po nových zahraničních partnerech občanské společnosti a dárcích;

57. poukazuje na mírný pokles počtu mrtvých civilistů od roku 2010; zastává názor, že nebude-li posílena bezpečnost na místní a regionální úrovni a na úrovni civilního obyvatelstva, bude další rozvoj stále pomalý a nadále bude docházet ke ztrátám na životech; vyzývá členské státy, aby uznaly, že posílení bezpečnosti je předpokladem pro rozvoj, a aby na tomto základě utvářely své politiky pomoci;

58. poukazuje na to, že rozvojová pomoc EU přispěla k posílení postavení žen v Afghánistánu; zastává názor, že větší politické a ekonomické zapojení žen zlepší jejich životní úroveň a přispěje ke snížení rizika, že se Afghánistánu nepodaří vybřednout z konfliktu;

59. zastává názor, že nynější fragmentace dárcovské pomoci má negativní dopad na její účinnost a vede k vytváření zdvojených strategií; vyzývá Komisi, členské státy a mezinárodní společenství, aby své úsilí v oblasti poskytování pomoci lépe koordinovaly;

60. zastává názor, že jedním z nejdůležitějších úkolů Afghánistánu je reforma afghánské národní armády (ANA) a afghánské národní policie (ANP); zdůrazňuje, že hodnocení výkonnosti afghánské národní armády i afghánské národní policie nedosahuje dohodnutých cílů; vyzývá členské státy, aby svou pomoc v této oblasti rozšířily, poskytly školící důstojníky a zajistily výměnu osvědčených postupů;

*

* *

61. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, Evropskému účetnímu dvoru a vládě a parlamentu Islámské republiky Afghánistán.